

II KIRJA - ARVOSTELUJA

Yrjö Raevuori, KLONDIKEN VELJEKSET; Alaskan kultakentiltä Turun yliopiston-
mälle, Weilin & Göös, Helsinki 1975, ss. 193.

Kulta, tuo jaloihin metalleihin kuuluva alkuaine, on aikojen kuluessa houkuttellut myös suomalaisia valtamerten taakse koettamaan onneaan. Maanmiehemme ovat hikoilleet siinä kuin muutkin kansallisuudet sekä Kalifornian ja Australian helteessä että palelleet Alaskan jäätiköillä. Jotkut ovat onnistuneet ja palanneet takaisin entiseen kotimaahan varakkaina miehinä - useimmat ovat pettyneet toiveissaan. Suomalaisia oli mm. Kalifornian kultakentillä v. 1848 jälkeen ja Australiassa tiedetään olleen 1850-luvulla ainakin Alfred ja Wilhelm Häggblom -nimisten suomalaisveljesten, jotka olivat varsinaiselta ammatiltaan merikapteeneja. Suomen Kultasepät Oy:n perustajan teollisuusneuvos Kustaa Hiekan Berndt -niminen veli palasi v. 1900 Länsi-Australian kultakentiltä hyvin varakkaana; mm. kerrotaan hänellä olleen 150 kg puhdasta kultaa matkatavaroissaan. Hän osti kartanon Turun lähistöltä. Palanneiden siirtolaisten taloudellinen merkitys suomalaiselle yhteiskunnalle, ja erityisesti kullankaivajien mukanaan tuoma omaisuus, olisi mielenkiintoinen tutkimuskohde.

Vähän kuitenkin on säilynyt tietoja jälkipolville suomalaisista argonauteista eri puolilta maailmaa. Ilolla on siksi tervehdittävä Turun Suomalaisen yliopistoseuran aloitteesta julkaistua kirjaa kahdesta suomalaisesta veljeksestä, jotka lähtivät viime vuosisadan lopulla Alaskaan kaivamaan kultaa, kuten monet muutkin aikalaisensa eri puolilta maailmaa. Sisukkautensa ja lahjakkuutensa turvin he voittivat vastoinkäymiset ja palasivat Suomeen v. 1905 rikkaina miehinä. Helsingin keskustasta ostamansa kivitalon ylimmässä kerroksessa veljekset jatkoivat vaatimatonta elämäntapaansa.

Varsinaista kantavuutta tarina saa kuitenkin vasta siitä, että yksin jäätyään vanhempi veljeksistä, K.F. Joutsen, testamenttasi v. 1942 lähes koko omaisuutensa Turun yliopistolle. Tämän lahjoituksen turvin yliopisto selviytyi sota-ajan luomista ylipääsemättömiltä vaikuttaneista taloudellisista vaikeuksista. Lahjoituksen näkyvänä muistomerkkinä voidaan pitää Turun yliopiston kirjaston uutta rakennusta, jonka seinään v. 1970 Turun Suomalainen Yliopistoseura kiinnitti muistolaatan:

"Tämä kirjastorakennus on rakennettu Alaskan kullalla, jonka K.F. Joutsen on kaivanut yhdessä veljensä kanssa ja lahjoittanut Turun yliopistolle 1948".

Laatan paljastuttilaisuudessa yliopistoseuran puheenjohtaja, pankinjohtaja Eero Numerla, tatesi Joutsenen veljesten kullankaivuumatkan liittyvän läheisesti Turun yliopistossa suoritettavaan siirtolaishistorian tutkimukseen.

Tämän seikkailuromaanin muistuttavan, mutta ilmeisiin tosiasioihin perustuvan, kirjan tekijä varatuomari Yrjö Raevuori sai perehtyä kullankaivuuseikkailuihin toimiessaan veljesten lakimiehenä ja oli osaltaan vaikuttamassa tarinan päätösvaiheisiin Turun yliopiston hallintomiehenä.

Joutsenen veljesten matkan ja Turun yliopiston vaiheiden historiallista taustaa vasten ei liene sattuma, että v. 1974 perustettu valtakunnallinen Siirtolaisuusinstituutti on sijoitettu Turun yliopiston yhteyteen.

O.K.

PS. Kirjaa on saatavissa Siirtolaisuusinstituutin toimistosta hintaan 30 mk.